

gemeente
Hardinxveld-Giessendam

STARTNOTITIE ACTUALISATIE SPEELRUIMTEPLAN

Aan : Burgemeester en Wethouders
Van : Groenbeheerder, Matthijs van den Bos
Zaak : 2023-0173183
Datum : 23 mei 2024
Betreft : startnotitie herziening speelruimteplan

Inleiding

Het speelruimteplan van de gemeente Hardinxveld-Giessendam wordt herzien. Het huidige plan dateert uit 2012. Veel van de genoemde doelen zijn gehaald zoals het inlopen van de achterstanden in het beheer en de renovatie. Niet alles wat in het plan is omschreven is ook uitgevoerd.

Het speelruimteplan is een plan waarin we de uitgangspunten vastleggen voor de komende 10 jaar. Het speelruimteplan zet deze afspraken in grote lijn uiteen. Er staat dus niet in detail in genoemd waar bijvoorbeeld een bepaald speeltoestel of speelaanleiding wordt geplaatst.

We leven in een andere tijd dan 2012. Steeds meer vindt er een beweging plaats naar preventie, waarbij een gezonde samenleving centraal staat. Hierdoor vragen andere thema's de aandacht zoals sporten en ontmoeten in de openbare ruimte, beweegroutes, sporten voor ouderen, gezondheid, duurzaamheid en de Omgevingswet. Allemaal zaken die in het vorige speelruimteplan in veel mindere mate, als het al een onderwerp was, aandacht aan werd besteed. Sinds 2023 hebben we het Gezond en Actief Leven Akkoord en in 2024 heeft de Omgevingswet zijn intrede gedaan. De planning voor de herziening van het speelruimteplan loopt voor het opstellen van de Omgevingsvisie. Het herziene speelruimteplan zal zodanig moeten worden opgesteld dat deze kan worden opgenomen in de Omgevingsvisie van de gemeente.

Aangehaakt beleid

De gemeenteraad heeft beleid vastgesteld wat aanhaakt op de herziening van het speelruimteplan. De belangrijkste beleidstukken zijn: het sport akkoord II, de Lokale Educatieve Agenda (LEA), Gezond en Actief Leven Akkoord en de Participatiebeleid. Per beleidsstuk de belangrijkste zaken.

Sportakkoord II

In paragraaf 3.5 wordt aandacht gevraagd voor ruimte om te sporten en te bewegen.

Gebruik buitenruimte

Sinds Corona is een trend ingezet dat veel mensen in de buitenruimte sporten en bewegen. Het Kindmonitor Hardinxveld-Giessendam 2021 onderzoek van Dienst Gezondheid & Jeugd ZHZ toont aan dat men de buitenruimte niet veilig vindt i.v.m. het water. Het ontbreken van beweegmogelijkheden of recreatie (park of plantsoen) in de woonomgeving wordt genoemd. Dit cijfer is in 2021 ten opzichte van 2017 verdubbeld. In 2017 gaf 74% aan niets in de wijk te missen. In 2022 is dat 57%. (ZHZ, 2021). Het advies is om samen met de gemeente onder de inwoners te onderzoeken welke behoefte er is om in de buitenruimte te bewegen. Hierbij wordt aansluiting gezocht bij de herijking van het speelplaatsenbeleid van de gemeente.

Lokale Educatieve Agenda (LEA)

In de LEA staan geen specifieke onderdelen beschreven die een directe link hebben met het speelruimteplan. Deze doelstelling zijn opgesteld door de LEA werkgroep 'Sport, cultuur en gezondheid'. Wel staan hier doelstellingen in die indirect te linken zijn aan het speelruimteplan:

1. Bevorderen fysieke en mentale gezondheid kinderen Hardinxveld-Giessendam
2. Meer sport- en beweegaanbod - Stimuleren bewegen buiten schooltijden

Met de herziening van het speelruimteplan willen we aanhaken op beide thema's.

Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) 2023 t/m 2026

In GALA staan geen specifieke onderdelen beschreven die een directe link hebben met het speelruimteplan.

De stip op de horizon is een gezonde generatie in 2040, met weerbare, gezonde mensen die kunnen opgroeien, leven, werken en wonen in een gezonde leefomgeving, en waarin sprake is van een sterke sociale basis

Gezonde leefomgeving

Beoogd resultaat: Bij besluitvorming over de fysieke leefomgeving (zoals in omgevingsplannen) wordt gezondheidskennis toegepast. Die kennis gaat over gezondheidsbevordering (bijv. uitnodigen tot bewegen en ontmoeten) én over gezondheidsbescherming (bijv. bescherming geluid- en luchtkwaliteit)

Terugdringen van gezondheidsachterstanden

Uitgangspunt is een brede, domein overstijgende aanpak, bijvoorbeeld langs de volgende sporen: – goed toegankelijk (preventie- en zorg)aanbod in de wijk; – stimuleren van gezond gedrag en gezondheidsvaardigheden; – zorgen voor een gezonde leefomgeving en sociale omgeving; – stimuleren dat mensen actief mee kunnen doen aan de maatschappij.

Relevante of zijdelings betrokken onderwerpen benoemd in het GALA:

- Terugdringen gezondheidsachterstanden
- Aanpak overgewicht en obesitas
- Mentale gezondheid
- Valpreventie
- Leefomgeving
- Versterken Sociale basis
- Bewegen door ouderen
- Sport en beweegparticipatie

MEEVivenz (Servanda)

MEEVivenz is een organisatie die zich breed inzet voor een sterke samenleving. Een samenleving waarin iedereen meedoet, gelijkwaardig is en zich verbonden voelt met de samenleving. We creëren en dragen bij aan een inclusieve samenleving waarin iedereen de kans krijgt zelf regie te hebben over het eigen leven, talenten te ontwikkelen en mee te doen.

De organisatie MEEVivenz heeft de volgende missie:

Met elkaar werken aan een samenleving waarin iedereen er toe doet.

Kernwaarden

Voor MEEVivenz zijn de kernwaarden Vertrouwen, Ontwikkelen en Doen het uitgangspunt. Deze kernwaarden vormen het ethisch kompas in communicatie en handelen naar en met mensen, medewerkers, collega's, vrijwilligers, dienstverleners en opdrachtgevers.

Leidende principes

Naast kernwaarden laten we ons leiden door een aantal principes. Leidende principes zijn vuistregels die richting geven aan het doen. Het zijn ook waarden die sturend zijn in de besluitvorming. Ze helpen ons om de strategische doelen (richting) te vertalen naar hoe we dingen doen. Door onze kernwaarden aan te vullen met deze principes kan elke medewerker met willekeurig welk vakgebied in iedere situatie zich afvragen of hij/ zij de juiste dingen doet en of hij/zij de dingen goed doet. De leidende principes van MEEVivenz zijn de volgende:

Wat we doen...

- ... heeft waarde voor de inwoner en voor de medewerker [FOCUS]
- ... organiseren we slim tegen zo min mogelijk maatschappelijke kosten [EENVOUD]
- ... is onderscheidend t.o.v. anderen [ZELFBEWUST]

Bij de herziening van het speelruimteplan wordt van deze beleidsvoornemens gebruik gemaakt.

Participatiebeleid

De gemeente heeft een participatienota. Onderstaand een uitleg hoe deze wordt toegepast.

Duurzaamheid

Duurzaam omgaan met materialen en inrichting van de openbare ruimte staat volop in de aandacht. Voor aanschaf van bijvoorbeeld speeltoestellen, valondergronden kunnen mogelijk duurzamere alternatieven worden gekozen. Tevens kan bij inrichting van de ruimte rondom een speelplek aandacht zijn voor de doelen zoals geformuleerd in de Regionale Adaptie Strategie of de Lokale Adaptie Strategie. Bij herziening zal er aandacht worden besteed hoe deze kunnen worden toegepast.

Participatie

De gemeente hecht eraan dat de inwoners worden betrokken bij het opstellen van plannen.

Na vaststelling van de evaluatie en de startnotitie door de raad in september 2024 zal actief de mening van de worden geraadpleegd door middel van een enquête. Voor de enquête wordt verstuurd zullen er eerst gesprekken worden gevoerd met de verenigingen en stichtingen om hun visie / mening op te halen over sporten / spelen in de openbare ruimte. Deze input wordt gebruikt voor het opstellen van het plan en de enquête. Bewoners en vertegenwoordigers van verenigingen of stichtingen worden gevraagd om de enquête in te vullen. Doel is trede 1 (informereren) en trede 2 (raadplegen) van de participatieladder breed uit de samenleving op te halen.

Naast het informeren en raadplegen willen we via een klankbordgroep ook trede 3 (adviseren) van de participatie ladder invullen. Dit houdt in dat enkele bewoners en belangengroepen wordt gevraagd om

mee te denken bij het opstellen van dit plan. Er zijn goede ervaringen opgedaan met het werken via een klankbordgroep onder andere bij het opstellen van het groenbeleidsplan.

Voor het opstellen van dit plan wordt een klankbordgroep ingesteld waarin bijvoorbeeld het Platform Sociaal Domein, Sportverenigingen, Stichting 't Weitje en geïnteresseerde bewoners kunnen plaatsnemen.

Er wordt tevens nog nagedacht hoe kinderen en jongeren hun mening kunnen ventileren over het huidige sport en spel aanbod en zo betrokken kunnen worden bij het opstellen van het plan. Ideeën zijn bijvoorbeeld op scholen langs te gaan of via het organiseren van een ontwerpwedstrijd voor basisschoolleerlingen.

Proces opstellen plan

Voor het plan opstellen willen we nadenken met college en raad over de inhoud van het nieuwe speelruimteplan. Er is een startnotitie en evaluatie van het huidige speelruimteplan opgesteld (zie bijlage voor evaluatie).

De startnotitie en de evaluatie zullen in voor 21 mei 2024 in het college worden behandeld en in 20 juni 2024 in de raad.

Participatieladder

Burger		Gemeente
Ik heb een idee en ik regel zelf de uitvoering / uitwerking daarvan	Loslaten	Ik geef burgers alle ruimte en heb geen rol in de plannen en uitwerking daarvan door burgers
Ik neem zelf een beslissing over een beleidskwestie. Ik voer zelf een plan uit. Ik agendeer een belangrijk onderwerp op de politieke agenda. Ik neem initiatief voor een project of idee.	(mee)Beslissen	Ik laat het besluit over een beleidskwestie of uitvoering van een plan over aan de burgers. Ik laat ruimte voor het agenderen van een onderwerp op de politiek agenda en geef ruimte aan initiatieven.
Ik maak samen met de gemeente en eventuele experts een plan.	Coproduceren	Ik maak samen met burgers en eventuele experts een plan.
Ik geef mijn advies door in een burgerpanel of expertgroep te gaan zitten. Ik geef mijn advies als de gemeente daarom vraagt. Ik krijg van de gemeente een inhoudelijke reactie op mijn advies en wat ermee wordt gedaan.	Adviseren	Ik vraag burgers om, al dan niet in een panel, advies te geven. Ik geef een inhoudelijke reactie op hun advies en wat ik ermee ga doen.
Ik kan op de inspraakavond laten weten wat ik ervan vind. Ik kan een enquête invullen. De gemeente laat mij weten wat haar belangenafweging is geweest en waarom.	Raadplegen	Ik nodig de buurt uit voor een inspraakavond of verspreid een enquête. Ik laat dan weten wat mijn belangenafweging is geweest en waarom.
Ik ontvang informatie per brief of een uitnodiging voor een informatieavond. Ik lees erover in de lokale/regionale krant.	Informereren	Ik verstuur een brief of organiseer een informatiestuk voor in de lokale/regionale krant.

Na behandeling in de raad zal een traject worden opgestart om informatie bij onze bewoners, verenigingen/stichtingen en bedrijven op te halen waarna samen met enkele inwoners en vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties invulling te geven aan het op stellen speelruimteplan.

Het is de bedoeling om in mei 2024 het plan gereed te hebben voor het college waarna het in juni en september behandeld kan worden in de raad.

Globale opzet tot herziening van het speelruimteplan	Datum start	Datum gereed
Opstellen van evaluatie en startnotitie	<i>Februari 2023</i>	<i>Maart 2024</i>
Aanbesteden diensten voor herziening speelruimteplan	<i>Mei 2024</i>	<i>Juni 2024</i>
Vasstellen van evaluatie en startnotitie door college		<i>Mei 2024</i>
Presentatie van evaluatie en startnotitie aan de raad		<i>Juni 2024</i>
Organiseren bijeenkomst voor verenigingen en stichtingen om met hen het gesprek aan te gaan over sporten / spelen in de openbare ruimte	<i>September 2024</i>	<i>Oktober 2024</i>
Verwerken informatie uit gesprekken	<i>Oktober 2024</i>	<i>Oktober 2024</i>
Ophalen informatie door enquête	<i>November 2024</i>	<i>November 2024</i>
Verwerken informatie uit enquête	<i>November 2024</i>	<i>December 2024</i>
Eerste bijeenkomst klankbordgroep	<i>December 2024</i>	<i>December 2024</i>
Betrekken kinderen en jongeren bij opstellen van het speelruimteplan	<i>December 2024</i>	<i>Januari 2024</i>
Opstellen eerste concept plan	<i>December 2024</i>	<i>Februari 2025</i>
Bespreking eerste concept		<i>Maart 2025</i>
Aanpassing en aanvulling plan in tweede concept	<i>Maart 2025</i>	<i>April 2025</i>
Bespreking aanpassing en aanvulling met klankbordgroep		<i>April 2025</i>
Opleveren definitief plan	<i>Mei 2025</i>	<i>Mei 2025</i>
Vasstellen van plan door college		<i>Juni 2025</i>
Presentatie van plan aan gemeenteraad		<i>Juli 2025</i>
Vaststellen van plan door gemeenteraad		<i>September 2025</i>

Inhoudelijke doelen speelruimteplan

Met het speelruimteplan willen we keuzes maken om deze later te kunnen uitwerken in beheer- en uitvoeringsplannen. Het speelruimteplan moet duidelijkheid geven op de onderstaande doelstellingen:

1. Uitvoeren van een update van statistische gegevens

Om te komen tot een goede spreiding van speelplekken en een speelplek die aansluit bij de doelgroep is het van belang om statistische gegevens te verzamelen. Deze gegevens dienen te worden geïnterpreteerd wat eventueel kan leiden tot aanpassingen in het aantal speelplekken of de doelgroep(en) van de speelplekken. Hierbij gaan we uit van de doelgroepen die we nu hanteren in het speelruimteplan. 0 t/m 5 jaar, 6 t/m 12 jaar en 13 t/m 18 jaar.

2. Verbreden van doelgroep speelruimteplan

Doelgroep is nu van 0 t/m 18 jaar. Veel meer inwoners maken gebruik van de openbare ruimte en willen graag in bewegen of sporten. In het speelruimteplan wordt verkent of er aanvullende faciliteiten worden aangelegd zoals beweegroutes, calisthenicstoestellen of De doelgroep verbreden dus van tot 0 tot 100 jaar!

3. Sociale kant meer benutten in herziene speelruimteplan.

Via de MAG zijn er enkele mooie voorzieningen gerealiseerd die een breed draagvlak hebben en de bedoeling in zich hebben om te verbinden. Voorbeelden zijn: de calisthenicsbaan en de jeu de boulesbaan.

Op een aantal locaties zijn bewoners betrokken bij het in stand houden van zandbakken, het beachvolleybalveld en Natuurspeeltuin 't Weitje. Deze voorzieningen worden beheerd door vrijwilligers.

Speelplekken kunnen een positieve bijdrage leveren aan de sociale contacten in de buurt. Het zijn plekken in de buurt waar kinderen vrienden en vriendinnen maken maar ook waar (groot)ouders samen komen en met elkaar in contact komen. Op die manier draagt de speelvoorziening bij aan een versterkte sociale cohesie en een sterkere verbinding in de buurt. Onder andere door deze sociale contacten wordt de kans op eenzaamheid verkleind, vooral als er voorzieningen worden getroffen voor ouderen.

Door een aantrekkelijke openbare ruimte voelen bewoners zich sneller welkom en worden zij eerder geprikkeld om hiervan gebruik te maken. Voldoende en aantrekkelijke speelruimte speelt een belangrijke rol in een positieve beleving van de buurt.

Waar bij jonge kinderen de sociale contacten voornamelijk plaats vinden rondom de speelplekken, gebeurt dit bij jongeren voornamelijk bij de sportplekken. Trapvelden en grote sportplekken worden gebruikt als ontmoetingsplek om na school af te spreken, samen te sporten of als verzamelpunt.

Centrale buurtplekken leveren een grotere bijdrage aan de speelbeleving van het kind en de sociale cohesie in de buurt. Waar kleine (speel)voorzieningen vaak tussen de woningen verborgen liggen en een beperkte speelwaarde hebben. De verblijfsduur van deze locaties is kort en de ontmoetingsfunctie minimaal.

Met de herziening van het plan meer aandacht besteden aan de sociale kant van de speel- en sportvoorzieningen en hiervoor concrete aanbevelingen doen.

4. Onderzoeken of we kinderen en jongeren met een beperking actief kunnen betrekken bij de herinrichting van speel- of sportplekken.

Nagaan op welke wijze we deze doelgroep beter kunnen bedienen zodat de openbare ruimte ook door hen gebruikt kan worden en aansluit op hun beleving.

5. Inzetten op doorzetten van werkwijze en doelen speelruimteplan

Werkwijze doorzetten. De nog niet behaalde doelen vanuit het speelruimteplan nog realiseren zoals de aanleg van speelprykkels en de ontmoetingsplakken voor jongeren.

Plan van aanpak is opgesteld door:

Medewerkers spelen buitendienst, Remco de Vos en Bert Heikoop
Beleidsmedewerker onderwijs en sport & bewegen, Rik van Leeuwen
Beleidsmedewerker gezondheid en preventie, Marleen Blokland
Buitengewoon opsporingsambtenaar, Michael Batenburg
Beleidsmedewerker team Veiligheid, Amberien Obali
Servanda sociaal werker / jeugdwerker, Leonie Valster
Groenbeheerder / Projectleider, Matthijs van den Bos

Bijlage:

- Evaluatie van het speelruimteplan 2012 - 2021 'Buitenspelen, ja leuk!'